

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. LVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A penitentiâ, secessisse: tamen in illâ latebrâ, in quam nos timor & lassitudo coniecit, interdum recrudescit ambitio. Non enim excisa defuit, sed fatigata, aut etiam abiecta, rebus parùm sibi cedentibus. Idem de luxuriâ dico, quæ videtur aliquando cessisse: deinde frugalitatem professos sollicitat, atque in mediâ parsimoniâ voluptates non damnatas, sed relictas petit: & quidem eò vehementiùs, quò occultiùs. Omnia enim vitia in aperto leuiora sunt: morbi quoque tunc ad sanitatem inclinant, cum ex abdito erumpunt, ac vim suam proferunt. Et auaritiâ itaque, & ambitionem, & cetera mala mentis humanæ, tunc perniciosissima scias esse, cum simulatâ sanitate subsidunt. Otiosi videmur, & non sumus. Nam si bonâ fide sumus, si receptui cecinimus, si speciosa contempnimus, vt paulò antè dicebam, nulla res nos auocabit, nullus hominum auiumque concentus interrumpet cogitationes bonas, solidasque & iam certas. Leue illud ingenium, nec se adhuc reduxit introrsus, quod ad vocem ²⁴ ex accidenti erigitur. Habet intus aliquid sollicitudinis, & concepti pauoris, quod illum curiosum facit, vt

B ait Virgilius nolter:

*Et me, quem dudum non vlla iniecta mouebant
Tela, nec aduerso glomerati ex agmine Graij,
Nunc omnes terrent aura, sonus excitat omnis
Suspensum, & pariter comitiq̃ue oneriq̃ue timentem.*

Prior ille sapiens est, quem non tela vibrantia, non arietata inter se arma agminis densi, non vrbis impulsæ fragor territat: hic alter imperitus est, rebus suis timet, ad omnem crepitu expauescens, quem vna quælibet vox pro fremitu accepta deiecit, quem motus leuissimi exanimant. Timidum illum sarcinæ faciunt. Quemcumque ex istis felicibus elegeris, multa trahentibus, multa portantibus, videbis illum *comitiq̃ue oneriq̃ue timentem*. Tunc ergo te scito esse compositum, cum ad te nullus clamor pertinebit: cum te nulla vox tibi excutiet: non si blandietur, non si minabitur, non si inani sono ²⁵ varia circumstrepet. Quid ergo? non aliquando commodius est, carere conuicio? fateor. C Itaque ego ex hoc loco migrabo: experiri & exercere me volui. Quid necesse est diutiùs torqueri: cum tam facile remedium Vlixes sociis etiam aduersus Sirenas dederit, & inuenerit?

EPIST. LVII.

DE cryptâ Neapolitanâ, & ibi horrore. tum primos motus in potestate non esse. Aliquid de animi tenuitate, & celeritate.

C V M Baiis deberem Neapolim repetere, facilè credidi tempestatem esse, ne ¹ iterum nauem experirer. sed tantum luti totâ viâ fuit, vt possem videri ² nihilominus nauigasse. Totum ³ athletarum fatum mihi illo die perpetiendum fuit. àceromate nos haphè excepit, in ⁴ Cryptâ Neapolitanâ. Nihil illo carcere longius, ⁵ nihil illis faucibus

24. EX ACCIDENTI.] Plures libri, & accidentia.

25. VARIA CIRCUMSTREPET.] Aliàs, vana.

EPIST. LVII. I. ITERUM NAVEM EXPERIRER.] Tam infeliciter, quam supra, epist. LIII.

2. NIHILOMINUS NAVIGASSE.] In effedo videlicet: viâ madidâ & inæquali, mutante identidem illo, ac quasi narante. Simili metaphorâ, de hac ipsâ viâ, Statius Siluarum IV.

Nutabat cruce pendulâ viator,
Rodebatque rotas maligna tellus,
Et plebs in mediis Latina campis
Horrebat mala NAVIGATIONIS.
Emendâ ibidem ex meo libro, Sorbebatq; rotas.

3. ATHLETARVM FATVM.] Quorum est ceromate perfundi, & haphè deinde inspergi. Mihi simile: qui in viâ primâ luto & liquore, velut crasso ceromate, delibutus sum: deinde in cryptâ, arenis & puluere, vt haphè perpersum.

4. CRYPTA NEAPOLITANA.] Qua per fossa monte Pausilypo (incertum, quo magni operis auctore) rectâ Neapolim ducit: multorum stadiorum longitudine, ait Strabo, atque vt hodie dimensio est, passuum circiter mille. Alioqui super ipsum montem eundum sit, ambitu magno, & viâ arduâ.

5. NIHIL FAUCIBVS OBSCVRIVS.] Fances, angustii transitus etiam vocabantur: nequis de aditu capiat.

cibus obscurius, quæ nobis præstant, non ut per tenebras videamus, sed ut ipsas. Ceterum etiam si locus haberet lucem, pulvis auferet, in aperto quoque res grauis & molesta: quid illuc, ubi in se volutatur, & cum sine ullo spiramento sit inclusus, in ipsos à quibus excitatus est recidit? Duo incommoda inter se contraria simul pertulimus. eadem viâ, eodem die, & luto & puluere laborauimus. Aliquid tamen mihi illa obscuritas, quod cogitarem dedit. sensi quemdam ictum animi, & sine metu mutationem, quam insolitæ rei nouitas simul ac fœditas fecerat. Non de me nunc tecum loquor, qui multum ab homine tolerabili, ne dum à perfecto absom, sed de illo in quem ius fortuna perdidit: huius quoque ferietur animus, & mutabitur color. Quædam enim, mi Lucili, nulla virtus effugere potest: admonet illam natura mortalitatis suæ. Itaque & vultum adducet ad tristitiam, & inhorrescet ad subita, & caligabit, si vastam altitudinem in crepidine eius constitutus despexerit. Non est hic timor, sed naturalis affectio inexpugnabilis rationi. Itaque fortes quidam, & paratissimi fundere suum sanguinem, alienum videre non possunt: quidam ad vulneris noui, quidam ad veteris & purulenti tractationem B inspectationemq; concidunt, & linquuntur animo: alij gladium facilius recipiunt, quam vident. Sensi ergo (ut dicebam) quamdam non quidem perturbationem, sed mutationem: rursus, ad primum conspectum redditæ lucis, alacritas incogitata rediit & iniussa. Illud deinde mecum loqui cœpi, quam ineptè quædam magis ac minus timeremus, cum omnium idem finis esset. Quid enim interest, utrum supra aliquem 7 vigiliarium ruat, an mons? nil inuenies. Erunt tamen qui hanc ruinam magis timeant, quamuis vtraque mortifera æquè sit. Ad eò non effectus, sed efficiëntia timor spectat. Nunc me putas de Stoicis dicere, qui existimant 8 animam hominis magno pondere extriti 9 permeare non posse, & statim spargi, quia non fuerit illi exitus liber: ego verò non facio. qui hoc dicunt, videntur mihi errare. Quemadmodum flamma non potest opprimi: nam circa id diffugit, quo vrgetur: quemadmodum aër verberare aut ictu non læditur, nec scinditur quidem, sed circa id cui cessit refunditur: sic animus qui ex tenuissimo constat, deprehendi non potest, nec 10 intra corpus affligi: sed beneficio subtilitatis suæ, per ipsa C quibus premitur, erumpit. Quomodo fulmini, etiam cum latissimè percussit ac fulsit, per exiguum foramen est reditus: sic animo, qui adhuc tenuior est igne, per omne corpus fuga est. Itaque de illo querendum est, an possit immortalis esse? hoc quidem certum habe, si superstes est corpori, propter hoc illum nullo genere posse perire, 11 propter quod non perit: quoniam nulla immortalitas cum exceptione est, nec quidquam noxium æterno est.

capiat, qui certè illustris. Obscuritas autem hic, tempore Seneca, & dense tenebra, ut ostendit: non æquè Strabonis: id est Tiberij, qui disertim scribit, τὰ φῶτα ἐκ τῆς ἑπιφανείας τῶ ὄρους, ἀλλὰ γίνεσθαι ἐκ τοῦ σισαῦν θυρίδων, διὰ τὰς θύρας πολλοῦ καταγέσθαι: lumen è superficie montis, plurifariam fenestellis incisis, per multam altitudinem demitti. Oportuit hæc luminaria obstructa æuo aut neglecta fuisse, si tam dense tunc tenebra. Quod idem fuit ad tempora Alphonsi primi Aragonum regis: qui prouinciâ eâ subditâ, viam istam & sauces aperuit, complanauit, duas fenestras incidit, quæ lumen in mediam speluncam obliquum funderent: ut hodieq; comparent.

6. MUTABITUR COLOR.] De totâ hac re, pulchre Stoiculus quispiam apud Agellium lib. XIX. ca. I. & nos Manuduct. 111. Diff. VII.

7. VIGILIARIUM RVAT.] Locus & specula, in quâ Vigiles; ut Valerianarium, Spoliarium, Vinarium. Sed super lectione ambigo, & meus liber, Iugularium præfert. Suspiciabar aliquando, Tigillarium an, vigilem atrium.

8. ANIMAM HOMINIS.] De hoc Stoico sensu scripsi Physiol. 111. Diff. XI.

9. PERMEARE NON POSSE.] Est Pinciani coniectura, sed bella & blandiens. Libris scribitur, permanere: neque damnes. aut si; in permanare, aptissimè mutes.

10. INTRA CORPVS AFFLIGI.] Velim, effligi.

11. PROPTER QVOD NON PERIT.] Vni meorum abest vox, propter: & relègem libenter, aut mutem in propterea. Non displiceat etiam: per quod hoc perit. Hoc, id est corpus.

EPIST.